

STUDENTEN WEEKBLAD

10^e Jaargang.

No. 16.

HOOFDREDACTEUR: CH. E. DUTILH.

REDACTEUREN: A. E. M. J. HANLO, J. B. A. KESSLER,
G. P. NIJHOFF, R. A. D. CORT VAN DER LINDEN.

VAST MEDEWERKER IN ZAKE STUDIEBELANGEN: G. E. J. WIESSING.

Donderdag

6 Febr. '08.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen te bezorgen vóór Dinsdagmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: Oude Delft 210.

Eerstvolgende REDACTIEVERGADERING op het Bureau van de Redactie, Vlamingstraat 34, Dinsdag 11 Februari, des middags om 4 uur.

Inhoud.

Maskerade, door K.
De Steen, door D.
Techniek, door Folrax.
Excursie „Leeghwater” door H.
De Keuze, door W. H.
Vrije Studie.
Studiebelangen.
Opmerkingen over de Week.
Tooneel, door R. C.
Boekbespreking, door G. P. Nijhoff.
Ontvangen boeken.
De Fotografie in dienst der wetenschap en hare beteekenis als kunst.
Inaugureele rede van Prof. Dr. W. Reinders.
Werkloosheid.
Errata.
Berichten en mededeelingen.
Agenda.

Maskerade.

Op de leeszaal der Sociëteit Phoenix waren deze week een tachtig merkwaardig degelijke en bestudeerde costumteekeningen tentoongesteld, en een lange reep papier met allerhande cirkels en schijven: de plattegrond van de stoet.

Wat beteekent dit?

Dit beteekent dat in Juli te Delft zal herleven, een der schitterendste en glorie-rijkste weeldetijden, waarin de verfijnde prachtzucht der menschheid tot haar hoogste volmaking gegroeid is; dat de fantastische overleveringen van grandiooze feesten en van het zegevieren der edelste en meest luisterrijke grootheid in kunstscheppingen en in levensbravoere hiër tot werkelijkheid zullen komen; dat in deze sinistere, materiele, poezielooze tijd het Delftsch Studentencorps aan de wereld zal toonen, hoe het zich heeft ingeleefd in dat schitterende verleden van vorstelijke kleurenpracht en wijsche geestontplooiing; dat de jeugdige kracht die ons in traditie en in werkelijkheid eigen is, tot een overweldigend grootsch en rijk festijn zal vervoeren.

Of is het niet grootsch en overweldigend, wanneer de nu nog maar geteekende costumes met het breede gebaar van florentijnsch edelman worden omgeslagen en bij de kleurige gewaden de visioenen opdoemen van ongekende, misschien eerst zelfs onbegrepen, luister?

Wanneer uit de zilveren bazuinen met afhangende wapendoeken, de kranige herauten en burgerwachten fanfaren schetteren van af hun bitknabbelende paarden, en wanneer in zonnezee van licht, in voort-durend opgalmen der toejuichingen, de kleurige stoet zich in beweging zet, langs de met bloemen en vlaggen gesierde huizen, waar een enthousiaste menigte de ramen uitpuilt, om met een regen van bloemen en groen een tapijt te spreiden over de Delftsche straten en hulde te brengen aan Lorenzo il Magnifico!

Dan zal ieder die zijn corps liefheeft om wat het hem

gaf, bij die geestdrift een huiver van aandoening gevoelen, en beseffen dat er iets groots, iets geweldigs gebeurt.

Achter de bereden burgerwacht moet volgen Soderini, banierdrager van de Stad Florence, in licht rood hoqueton en witgekapte laarzen, op arabische schimmel, omhangen met rijkgeborduurde harnachementen. Hoog omhoog heft hij het zijden vaandel der roemrijke en machtige stad. Het is de sympathieke figuur die na den dood van Lorenzo's vader weigerde het hem aangeboden bewind te aanvaarden om geen burgeroorlog op te wekken. Twee pages in pourpoint van dezelfde kleuren als hun heer, gaan te voet naast hem.

Onmiddellijk daarachter de beroemdste Florentijnen. Geestige geniale, prachtige kerels, in wijd plooiende pelerines, paars, goud-bruin zacht-sepia, met spanbroek of in statige langslende blauw, bruin of groene surcottes met bonten kraag en zoomen. Tusschen deze groep van ongeveer dertig geleerden of kunstenaars bewegen zich in hun kostbare stoffen van welevenredige samensmeltende kleuren, de grootste mannen hunner eeuw: Filippino Lippi, de beroemde frescoschilder in talloze kerken, de Gamberti's bouwers van grootsche monumenten, Argyropulos, leeraar van Lorenzo, sieraad der hoogeschool, en Amerigo Vespucci de zoon van Florence die aan een werelddeel zijn naam zou leenen.

Met bekranste mutsen, blauwe cape en kleurrijke maillot volgen de minnestrels te voet of te paard, de onderhoudende en opwekkende zangers aan de luisterrijke feesten en dagelijksche open-tafel van het Medicijnsche hof en eenige schilders in luchtige, artistieke tooi van witte pelerines, waarvan de goud-geele voering met zwierige achteloosheid is omgeslagen, een schuin opgedutst mutsje en witte spanbroek en schoenen.

Het typeert den tyran, de volksgeest en de hoge kunstbeschaving, dat bij deze intocht geen regimenten in dreunende maatgang voorbijmarcheeren, maar de intelligenten en meest begaafden met blijheid optrekken in deze schitterende parade, om den grooten heerscher te huldigen. Want zelfs d'Este, — nakomeling uit het over geheel Italië verspreide aanzienlijke geslacht, — de legeraanvoerder van de stad Florence, is hier zonder militaire escorte, slechts met twee pages van ranke gestalte, aanwezig. Stram en hard naast de soepele plooiënval der gewaden van geleerden of kunstenaars, is zijn matglanzende rusting en goud met blauw gestreepte borst. Zijn lans met kleine wimpel, houdt hij hoog opgestoken boven het zwaar gepantserde krijgspaard.

Waardig, zelfbewust, trotsch, op volbloed hengsten, wier fluweelen goud-gestikte harnachementen en breede teugels wiegelen bij hun trappelenden gang, rijden vijf edelen voorbij. Hel blauw, bruin, paars of groen zijn hun lange mantels over een goud-damasten pourpoint en veelkleurige spanbroeken, fluweelen hoeden met een lap, eenvoudig gesierd, dekken hen. Het zijn de scheidsrechters bij het tournoi, waartoe van heinde en verre de doorluchtigste ridders naar Florence zijn opgetrokken.

Achter hen gaat Filippo Strozzi, eigenaar van het wereldberoemde palazzo, naar hem genoemd. Ruim valt zijn lange groene mantel en doordat bij ieder gebaar de plooiën der drapeering verschikken, schijnt het kleed elk woord of beweging van zijn drager te begeleiden. Verscheidene andere edellieden in lange met bont gevoerde surcottes vergezellen hem.

Voorafgegaan door vier bereden klaroenschallers, die hun lange bazuinen met geborduurde afhangende wapendoeken steken, rijdt Giovanni Tornabuoni, oom en banierdrager van Lorenzo, begeleid door twee pages. Zijn paard is schitterender getuigd dan de voorgaande, hij zelf rijker en vorstelijker gekleed. Een witte pélerine draagt hij over de blauw bewerkte hoqueton en in hooge laarzen verdwijnt de roodbruine maillot. Boven het kleurig gewemel van fiere kerels te paard of te voet, boven de jubel van het volk en omregend door groen en bloemen, houdt hij hoog het vaandel en wapen van het doorluchte huis der Medici's.

Een drom jonge edelen op drieste schimmels, gedekt door fijngekleurde harnachementen, rijdt achter hem. Zij stammen uit de oudste en beroemdste Florentijnsche geslachten: Soderini, Macchiavelli, Tornabuoni en anderen. Los dragen ze de roode hoqueton en de mutsen met drie rechtopstaande veeren. De slanke beenen in nauwsluitende geele, bruine of blauwe maillot drijven de paarden aan met lange sporen. Het zijn de hovelingen van Lorenzo, die zelf, door hen voorafgegaan, volgt.

Hij zal herboren worden, dezen zomer, die man, groot van begripen en machtig van kunnen, die het leven gezwoegen heeft. De ééne man, die de kunst, de wetenschap en de levenswijze van duizenden doorvoelde, waarin de geheele Florentijnsche renaissance is belichaamd, die als een centrale zon in den Italiaanschen kosmos, daarvan alle deelen met zijn gloed bestraalde. Geleerde en held, staatsman en kunstenaar, diplomaat en gymnast.

Hij zal verschijnen in purperen lijfrok, met wijden staatsiemantel, wit met goud, zijn donkere lokken gedekt door een zwaar goud-gestikten hoofdtooi. Zijn zwart glanzend paard, getuigd met brokaat harnachementen, gesierd met mascarons en geborduurd-fluweelen teugels.

Lijfknechten en pages volgen hem met de symbolen van zijn macht en grootheid en vorstelijk van voornaamheid is zijn hoofdbuiging, die dankt voor de eindeloze jubel en bloemenbestrooing, voor het al door ópschaterend en vér aandruischend: Vivano le palle¹⁾, palle! Euviva Lorenzo il Magnifico!

En achter hem bewegen in de zuidelijke weelde van zwijmelende kleurenpracht de rijksgrooten en eerste dienaren van den machtigen Florentijnschen staat. Nog machtiger edelen, nog beroemder kunstenaars treden voorbij. Palmoderi, Lorenzo's gezant te Napels, in wijdhullende lichtgroene mantel, met sober gedrapeerde Florentijnsche hoed. Poliziano, de onsterfelijke latijnsche dichter, Ficino en della Mirandola, de leiders der Platonische academie, Lanfredini, gerant te Rome, rijden op hunne rijkbehangen rossen door den jubel heen om den vorstelijken tyran.

Ghirlandajo, in zijn grijsbruine surcotte, Landro Botticelli wiens lichaam gedrapeerd wordt door een gebaren-begeleidende blauwe mantel over een zwarte hoqueton, beide de trotsch der Italiaansche schilderkunst, Gozzoli, Popoleschi in weelde van goud-bruin, Niccolo in paarsen tooi, en talloze anderen, wier namen alleen al in hooge vervoering brengen, schrijden voort in den kleurschitterende triumphstoet.

Rustig en ernstig wordt deze gesloten door vijf geestelijken, die in zilver en paarsche gewaden zich de soberheid hebben ontzegd en mee opgaan in de poëtische vereering van het volle, prachtige leven. Volgens landsgewoonte rijden ze op muilen.

Krijgshaftiger voorkomen heeft de opdringende schare tournooi-ridders, gasten van Lorenzo, die in afwachting der feesten van de volgende dagen deelnamen aan dit huldebetoon. Zij worden gevolgd door een kleine afdeeling ruitery, gekleed in leer met ingebrandde figuren, gepantserde helm en tot wapen de langue de boeuf. Terwijl een helderstemmig koor van twaalf lichtblauwe knapen zijn beurtzangen mengt in den jubel van dezen glorierijken dag.

Zoo'n visioen van komende werkelijkheid toont de tentoonstelling op de leeszaal — over de toewijding van Henricus en maskerade-commissie om dit alles te scheppen en voor te bereiden is het hier niet de plaats de groote waardeering omvangrijk te uiten.

Maar er moet begrepen worden dat met vereende krachten een geweldige periode de luisterrijke geschiedenis van het Delftsch Studentencorps zal verrijken.

Misschien wordt ook te uitsluitend gedacht aan de enkele uren der maskerade zelve. Neen, zeven dagen en nachten zal men zich kunnen verbeelden dat de vorstelijke schittering van Florence op aarde is teruggekeerd. Zevenmaal zal

¹⁾ Bal, kogel, wapenteeken der Medici.

men de morgenzon zien binnenschijnen in de zalen waar de Florentijnsche ridderschap en hovelingen hunne herleving uitbundig viëren, en de pracht der kostumes zal in het verbleekende lamplicht verdwijnen, om in de jonge zomerzon opnieuw weer op te fonkelen.

En wanneer Nederland door het tournooi in verrukking is gebracht, wanneer die ten top wordt gevoerd door de vertooning van Plato's gastmaal, dan zal men de waarheid beseffen van het karnevals-refrein dat Lorenzo zelf eens dichtte in zijn Bacchus en Ariadne:

Quant' è bella giovinerra,
che si fugge tuttavia!
Chi vuol esser lieto, sia:
di doman non c'è certezza.

Wat heerlijk is het jong te zijn.
al gaat 't ons snel begeben!
Daar niemand weet, wie nog morgen leven
is de grootste deugd: een grootsch festijn.

K.

De Steen.

Met een steen hebben ze gegooid, de deugnieten, met een leelijken groven keisteen in de stille wateren onzer ziel, en deze — anders hoogstens even gerimpeld door een met vaardige hand over hun oppervlak gescheerde kiezel — hebben niet dan met moeite de brute golvingen en het nijdig geplas van de neervallende spatten kunnen uitwischen.

Nu is hun oppervlak weer glad; 't is of er geen deugnieten waren die met ruwe steenklompen plompten in onschuldig rustige en schilderachtig schoone vijvers, waarin hooge boomen zich zoo bedriegelijk juist afspiegelen, dat men bijkans vergeten zou dat het origineel aan den oever staat en niet in het water ligt.

Jammer is het alleen dat het zoo'n poos duurt eer weer alles bezonken is, wat de schendende hand door middel van zijn steen in het anders zoo heldere water deed opwarrelen.

Maar ook dat zal weldra weer zakken, zelfs zal het met een laag bedekken het ding dat al die onrust teweeg bracht en is oogenschijnlijk de oude toestand weer ingetreden, is 't water weer kalm en helder als te voren, dan zal geen oog den steen ontwaren, die zulk een verwarring bracht; zou het hoofd waarin dat oog thuis hoort misschien zelfs ongeloofig knikken, wanneer het de heele geschiedenis vernam.

Men zegt wel eens dat de wateren onzer ziel ondoorgrondelijk zijn, behalve stil. Maar de feiten bewijzen dat dat een leugen is. Want ware zoo iets werkelijkheid dan zou er geen modder ze troebel maken, modder opgejaagd door een steen; dan zou deze eeuwig zinken en eerst in de grijze oneindigheid den bodem bereiken. Dan zou de rust nooit weerkeeren, al mocht dit misschien zoo lijken omdat aan de oppervlakte niets meer te zien is van het zinken in dieper lagen.

Maar gelukkig is het dat de feiten bewijzen, dat de bodem eer bereikt is dan velen zeggen of denken; en ook gelukkig is het dat die bodem is van weeken modder, want die neemt alles wat hinderlijk drukt op zijn oppervlak in zich op en dekt het met zorg weer toe, zoodat handen die soms eens mochten peilen hoe diep het er wel was niet voelen de scherpe kanten, die maar al te duidelijk zouden aangeven: hier is grond; nu voelen zulke speurende handen slechts een weeke bestandigheid en ze kunnen niet nagaan waar juist het water ophoudt en den bodem bereikt is. Zoo blijven ondiepten beter onbekend.

* * *

Als een steen in stil water, is het artikel over werkloosheid (S.-W. N°. 14) geplompt midden in ons kalm leventje, van rustig voort vegeteeren op andermans kosten, van jolig student zijn of „ijverig" studeeren.

En zelfs zij, die zoo tevreden waren voor zichzelf, nu ze zoo kranig voortploeterden in hun boeken en dictaten en ze zooveel mooie teekeningen hadden gewrocht, zelfs zij zullen even een gewaarwording van onvoldaanheid hebben gevoeld.

Maar slechts even was dat, een klein oogenblikje maar hebben ze gezien de wereld van zorg en ellende, van honger,

die niet wordt gestild en van dorst, waarnaar . . . ?, neen niet naar drank meneer, neen naar werk! Werken willen de menschen, werken, wat velen van ons vinden de zure appel waar in Godsnaam moet doorheen gebeten; werken willen ze graag zelfs, omdat ze hun arm bestaan verder willen rekken, en omdat ze nog altijd de hoop hebben het eens nog zoover te brengen dat niet-werken iets anders beteekent dan niet-eten.

Maar leelijke dingen ziet men niet graag, de zucht naar het schoone is den mensch aangeboren! Daarom worden de oogen maar dichtgeknepen. Wat je niet ziet, daar denk je niet aan; dat bestaat niet voor je, en daar kan je niets aan veranderen. Zoo is de redeneering en het is een gemakkelijke.

* * *

Helaas zijn er nog lieden, die al knippen ze hun oogen stijf toe, t'òch zien. Dit is een nare toestand, nietwaar, maar zulke menschen zijn er. En aan hen wil ik nog eens wat vragen: Lees nog eens dat artikel waar ik reeds over sprak, van Werkloosheid (S.-W. N°. 14) en lees het nu eens goed en zonder de ergernis, die het eerst opwekte, omdat het in het licht stelt een toestand, die men maar liever had dat niet bestond, of waar men maar liever van onkundig ware gebleven.

Leest dan ook, dat ge door een bijdrage in staat zijt te helpen en strijk de hand ereis over 't hart en tast eens in de beurs.

En vooral, weet dat er plannen beraamd zijn waardoor die slechte toestanden beter worden; leen uw steun om te doen slagen.

Want is er succes, dan wordt dat bekend en dan zal dat onaangename gevoel van te weten, dat er ergens iets hapert, verdwijnen en zal ervoor in de plaats komen de zekerheid dat er gewerkt wordt aan verbetering, dat er alzo resultaten zijn.

Al moge niet alle ellende zijn uit te roeien, er kan veel nood geleenigd worden en zoo ge weet naar vermogen geholpen te hebben en nog kunt ge uw tevredenheid niet weer krijgen, probeer het dan eens met de waarheid:

Als iemand doet, hetgeen hij moet,
Kan hij niet meer doen, dan hij doet.

D.

Techniek.

Het begin van menschwording, het einde van de dierlijke ontwikkeling kan gezegd worden te beginnen ten tijde waar de individu, tot hier door zijn verstandelijke vermogens slechts beheerschende het eigen lichaam, deze grens tracht te overschrijden en een poging waagt zijn machtssfeer uit te breiden door dit of de ledematen ervan te verlengen. Het gebruik van een stok of steen als primitief wapen is de eerste stap die van het dier mensch maakt, een stap die schijnbaar zoo voor de hand ligt doch tot welks voorbereiding de natuur millioenen jaren noodig had. Hoe wonderlijk het ook moge klinken, de menschwording is tevens de geboorte der techniek, want techniek is toch slechts de wetenschap der machtsuitbreiding van den mensch over de materie door middel van overgeven van den arbeid aan het door het verstand geschapen mechanisme. Het einddoel van dezen kant der ontwikkeling kan slechts zijn als limiet het geheel en als bereikbare en practisch misschien niet zoo ver verwijderde grens een zeer groot deel van de verrichtingen die noodig zijn om het stoffelijk bestaan van de menschheid te verzekeren, te doen geschieden door de machine.

De techniek, de machine, is er dus tot heil der menschheid, echter de tijdelijke werkelijkheid die ons thans omgeeft is hiermede in het geheel niet in overeenstemming. Een verbeterde machine die minder arbeidskracht noodig maakt, een op zichzelf verblijdend verschijnsel verzekert bij het thans heerschende productiestelsel slechts onmiddellijke winsten aan een kleine minderheid van industrieelen, terwijl een groot aantal personen er direct onder lijdt daar hen het dagelijksch brood wordt ontnomen. De normale toestand moest zijn dat de machine, den arbeidstijd verminderend, de geheele menschheid in staat stelde minder tijd aan de bevrediging hunner behoeften te besteden en meer aan hun ontwikkeling, dat is echter alsnog niet het geval. Ligt dit aan de machine? Natuurlijk niet, de techniek neemt den mensch arbeid uit de hand en vermeerderd zijn

maatschappelijke rijkdom, een terugkeer tot de „natuur” zou dus zijn een voordeel dat de natuur zelf aanbiedt onverantwoordelijkerwijze afslaan, ergo ligt de wanbevrediging die hier gevoeld wordt in de wijze waarop de menschheid de gaven der natuur ontvangt of in practische taal in de wijze van productie en consumptie. Zoolang verbetering van het bedrijf slechts voordeel oplevert voor den bezitter der arbeidsmiddelen, terwijl de loonen der arbeiders niet of onbeteekenend stijgen en een zeker deel van hen broodeloos wordt, — reden waarom de loonen weer kunnen dalen door de concurrentie van het „industriële reserveleger” der werkloozen — zoolang werkt de vooruitgang der techniek niet of althans niet direct in het belang van allen. Niet direct, want het is duidelijk dat wil de techniek haar doel vervullen, de toestand dat de productiemiddelen van allen in de handen van enkelen zijn haar einde moet naderen en vervangen moet worden door een regeling die de productie voor allen en door allen doet verrichten, en dan komen natuurlijk alle technische veroveringen, ook die in dezen tijd gemaakt, ten bate van het algemeen.

Het maatschappelijk raderwerk moet vervangen worden door een beter en de overbrenging moet hierbij zoo worden gewijzigd dat bij de goede oorzaak, vooruitgang der wetenschap, het goede gevolg, nut voor de geheele menschheid, niet uitblijft.

Wanneer de regellooze en in eenzijdigheid verloopen productie, die anarchistisch werkt d. w. z. zonder regel produceert en zoo aan de eene zijde overproductie, aan de andere zijde hongersnood bij de arbeidsloozen schept, en die voortdurend zich herhalende krisissen ten gevolg heeft, wanneer deze productie vervangen is door eene, zich baseerende op het beginsel dat wat voor allen noodig is door allen en gezamenlijk en volgens systeem moet worden voortgebracht, dan zullen de machines, dan zal de techniek wel zorgen dat er voor allen „brood” en meer dan dat gemaakt kan worden.

Wij zien hier twee lijnen parallel loopen, de ontwikkeling der techniek en die der maatschappij. In het oer-communisme, de tijd van het leven met de natuur, lagen de kiemen van het geheele proces; ware echter deze vorm gebleven, haar inhoud had zich niet verder kunnen ontwikkelen, dit aan het adres van hen die tot de natuur terug willen. Integendeel, de eenvoudigheid moest zich versplitsen tot de meervoudigheid, in den stoffelijken bestaansstrijd moesten de menschen tegenover elkaar komen te staan om zoo gelegenheid te krijgen hun verstand te scherpen en de techniek, eerst in wapens, later in machines, in den economischen strijd te ontwikkelen. Eerst uit dien strijd kon de vooruitgang worden geboren. In hare verhouding tot hare stoffelijke bestaansvoorwaarden gaat de menschheid door drie fasen, de eerste is die van het oer-communisme, de onontwikkelde fase, die nog niets is en reeds alles in kiem bevat, de tweede is die van versplitsing en strijd die de menschheid aandrijft tot onderwerping der natuurkrachten om de fysiek of economisch sterkste te worden, de derde fase is die waarin de mensch in het begin reeds zoover de natuur beheerscht, dat een verdere onderlinge strijd onnoodig is geworden, de stoffelijke eischen van allen kunnen worden bevredigd met behulp der gegroeide technische bekwaamheid en waarin thans door allen kan worden gestreefd naar verderen geestelijken en moreelen groei. Deze periode zal niet zijn een periode van vrede, of een duizendjarig rijk, of een hemel op aarde, er zal strijd te over zijn, maar op een ander gebied, niet meer om de stoffelijke behoeften, om deze zal dan evenmin meer iemand behoeven te kampen als in een welingerichte moderne stad om drinkbaar water, of voor straatverlichting, of verkeerswegen, of persoonlijke veiligheid.

De economische versplitsing der menschheid, niet de splitsingen voortspruitende uit aanleg of meening e. d., heeft haar reden van bestaan als prikkel voor economischen vooruitgang verloren en zal dus noodzakelijkerwijze moeten verdwijnen, dit noemt Marx het punt waar de vóorgeschiedenis der menschheid is afgelopen. Het oer-communisme dat een communisme van niets was, van niet beter weten, heeft zich dan ontwikkeld tot een communisme dat de vruchten van het geheele ontwikkelingsverloop in zich opgenomen en verwerkt heeft, de techniek zal zich van haar praktisch einddoel nog begeven naar haar absoluut einddoel, het volkomen overbrengen van den stoffelijken arbeid op het mechanisme, doch het bereiken hiervan zal wel samenvallen met het einde der menschenlijke ontwikkeling hier op aarde.

FOLRAX.

(Zie vervolg Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

 Degenen, die meenen in aanmerking te komen om op de **KIEZERSLIJSTEN** te worden gebracht als **loon-, woning-, belasting-, spaarbank- of examenkiezer**, kunnen zich voegen aan het Gebouw **Spaarbank**, Oude Delft 48, alwaar op **Maandag 10** en **Woensdag 12 Februari a. s.**, het Bestuur der Vrijzinnige Kiesvereniging „**BURGERPLICHT**”, telkens 's avonds van **7 tot 9** ure, zal zitting houden tot het geven van inlichtingen.

FIRMA C. DIJKMAN,
Patisier. **KOLK 9.** Cuisinier.

EETTAFEL AANGEBODEN,
voor 6 of meer personen.

MOEDER en DOCHTER zoeken betrekking als
HUISBEWAARSTERS,
bij H.H. Studenten, hetzij te Rijswijk of te Delft.
Brieven franco letter *V. W.*, Bureau *Delftsche Courant*.

Ter overname een zoo goed als nieuw
F.N.-MOTORRIJWIEL,
2³/₄ P.K., geheel compleet, zonder 't minste gebrek. Prijs f 100.
Adres: COENDERSTRAAT 27, Delft.

MAISON HAAS,
CUISINIER,

34 — Koornmarkt — 34.

Uitzending van dagelijksche **DINERS** van af **50 en 60 cent**, en van **80 cent**, bij abonnement **70 cent**.
Gelegenheid voor **EETTAFEL**.

H. H. STUDENTEN.
GEBRUIKT DE
Gepasteuriseerde Melk,
op flesschen van 1 en 1/2 Liter, zonder kook- of bijmaak,

VAN DE
Melkinrichting „DE LANDBOUW”
te 's GRAVENHAGE.

Verkrijgbaar bij de
Firma **FUNNEKOTTER & Co.**
Oude Delft 84. Telefoon **215.**

DELFTSCHE
Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade
75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.
NIEUWE LANGENDIJK 50.
Aanbevelend,
W. DE HOOGH.

PRIJSVRAAG

voor een Feestmarsch voor het XIIe Lustrum van het Delftsch Studentencorps uitgeschreven onder leden en oud-leden van het D. S. C. Verdere inlichtingen zijn te bekomen bij de Feestcommissie.
Adres **SOCIETEIT PHOENIX**, Delft.

HEDEN VERSCHEEN: Een nieuwe uitgave van
CHARLES KINGSLEY:

HYPATIA

of
Nieuwe Vijanden in eene Oude Gedaante.
Naar het Engelsch door **W. J. MENSING.**

Thans met Een Woord Vooraf van **S. ULFERS** in een, met **34** illustratiën versierde, uitgave tegen geringen prijs.

13 afleveringen van 32 bladzijden druks à **15 cents** per aflevering.

Ingenaaid in 2 deelen **f 1,95**; Gebonden in één Prachtband **f 2,50**.

Men teekent in bij **J. WALTMAN Jr.**,
Boekhandel, Binnenwatersloot.

EEN SPREEKMACHINE CADEAU!!

De Piccolo Vulpenhouder is de beste.

Het volkomenste op dit gebied. Vult zichzelf door draaien, prima vergulden pen, kan door elke andere pen vervangen worden. Prijs slechts **f 1,20**, fr. per post, na ontvangst van postwissel.

Bovendien stellen wij iederen besteller in de gelegenheid op gemakkelijke wijze een spreekmachine gratis te bekomen.

De voorwaarden daarvan sluiten wij bij elke bestelling in.
Gebr. VERBOOM. — BOSKOOP.

Voorhanden in den Boekhandel **J. WALTMAN JR.**,
Binnenwatersloot 33, de verschillende nummers van de

Nederlandsche Handleiding voor de bezoekers van de Fransche Opera,

als: *La Mascotte*, *Hamlet*, *Samson et Dalilah*, *Cavalleria Rusticana*, *Roméo et Juliette*, *Manon*, *Tannhauser*, *Lohengrin*, *L'Africaine*, *La Juive*, *Les Huguenots*, *Mignon*, *Guillaume Tell*, *Freischütz*, *Le Trouvère*, *Le barbier de Seville*, *Aïda*, *Violetta*, *Martha*, *Le roi d' IJs*, *Faust*, *Carmen*.

Prijs per nummer **f 0,25**.

Bock, Pilsener en Dortmunder Bier,
uit de **AMSTELBROUWERIJ**,
per heele en halve flesschen, verkrijgbaar bij
W. F. A. BITTER,

559

KONINGSPLEIN 10.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 6 FEBRUARI 1908. No. 16.

Excursie „Leeghwater”.

Vrijdag en Zaterdag 1.1. had de excursie naar de fabrieken en werven der Kon. Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen plaats. In ruimen getale aanvaardde men Vrijdagavond onder leiding van het Bestuur en eenige H.H. Professoren het lang niet korte traject en de reis was in allen deele voorspoedig. Zoowel stemming als orde liet niets te wenschen over. Bij aankomst werd weldra een aanvang gemaakt met het eerste gedeelte van het programma n.l. een kijkje op de nachtbooten der Maatschappij „Zeeland”. Een blik in de machinekamer werd geslagen en voor zoover tijd en gelegenheid toeliet de salons en verder bezichtigd. Onderwijl hield de bemanning zich bezig met het inschepen van goederen. Weldra arriveerde de mailtrein, die zich van post en reizigers, bestemd voor Engeland en verder, ontlastte, en niet lang duurde het meer toen het signaal van vertrek gegeven werd en de zoo bedrijvige plek van daarstraks werd stil en donker als de omgeving. Langzamerhand hadden de meesten hun rustplaats reeds opgezocht, hetzij in „Zeeland” hetzij in „Albion” behalve een lollig stel, dat wellicht bevangen door de frissche zeelucht, in het vreemde bed geen heil dachten te vinden en het grootste gedeelte van den nacht in gezellig samenzijn elders doorbracht. Na veel gestommel en lawaai, na het nuttigen van een uit-smijter, ook daar waarachtig bekend, begaf men zich ter ruste en in volle verwachting ontwaakte men den volgenden morgen, om om tien uur zich te vereenigen en met het bezichtigen der fabrieken een vervolg te nemen. In verschillende groepen begon men met het in oogenschouwen nemen der in de open lucht werkzame machines, waaronder een hydraulisch flenswerktuig. Vervolgens de ketelmakerij. Oorverdoovend was het geraas van het klinken der tallooze in de groote hal in bewerking zijnde ketels. Een groote elektrische loopkraan van 50000 K.G. draagvermogen diende hier als vervoermiddel der gevaarten. Daarna kwam de groote bewerkingshal aan de beurt. Tal van draai-, schaaft-, boor- en freeswerktuigen van velerlei constructie fungeerden hier. De volledige bewerking van het metaal had hier plaats. In het ooglopend waren de twee in deze ruimte opgestelde triple-compound machines van reusachtige afmetingen waarvan een gemonteerd, de ander in bewerking en bestemd voor het op de werf op stapel liggende stoomschip „Tabanan” der Rotterdamsche Lloyd. Te kort was de tijd om alles nauwkeurig gade te slaan wat hier te zien was. Men moest voort want er was meer. Vandaar naar de elektrische lasscherij. Dit zeer ongezonde bedrijf bestaat in het repareren van scheuren of breuken in metaal.

Door middel van twee polen waarvan de eene gevormd door het werkstuk, de ander door een staafje Zweedsch ijzer wordt bij 70 Volt en 100 Amp. kortsluiting gevormd, waarbij een geweldig intensief vuurverschijnsel optreedt van hooge temperatuur, die het staafje doet afsmelten en de breuk aanvult. Het lichtschijnsel is sterk violet gekleurd en wordt om de schadelijke werking voor de oogen tegen te gaan achter rood glas verdragen.

Vervolgens de smederij. Drie stoomhamers voor verschillende doeleinden, omgeven door smidsvuren waren hier in bedrijf.

Daarna de gieterij, het meest interessante gedeelte der bezienswaardigheden. Na het op stapel liggende schip in zijn vollen omvang opgenomen te hebben, kwam de machinekamer aan de beurt, waar verschillende machines in werking waren.

Zoo leverde hier een triple Compound van 300 P.K. de noodige machinale drijfkracht terwijl twee andere van niet minder omvang voor de elektrische kracht en verlichting bestemd waren en eenige andere nog voor verdere doeleinden.

Al verder gaande kon men verschillende Knip-, pons- en plaatbuigwerktuigen zien, te veel om overal bij stil te staan of in bijzonderheden te treden.

Hiermede was de morgen gepasseerd en het tweede gedeelte afgewerkt.

Na afloop had een gezamenlijke lunch plaats in het hotel „Albion” om vervolgens per bootje een grondiger kijk

te gaan nemen op de vorengenoemde booten der Maatschappij „Zeeland”. Verdeeld in vier groepen was ons eerste nummer de machinekamer eener nachtboot. Aan goeden uitleg ontbrak het niet maar de enge vette plaatsruimte hield velen op een te grooten afstand van den leider, alsdat hij veel meenam van de inrichting der enorm gecompliceerde machines. Vervolgens de salons, inrichting voor draadloze telegraphie en verder. Zeer interessant en tevens afwisselend was de sloepenmanoeuvre, die men ons voor oogen voerde. Op een wenk van den leider, werd aan boord het alarmsignaal geblazen. Dadelijk stooft de bemanning als instinctmatig naar de hun opgedragen booten, die zij in minder dan geen tijd van hun dekzeilen ontteden en onttakelden. In keurige orde ging alles in zijn werk en geoeffendheid bleek hier hoofdvereischte. Tot slot het te water werpen der Engelhardtboot, zoogenaamd naar den Deenschen uitvinder, een boot, meer als vlot fungeerend door zijn opvulling met zakjes kapok, die van af het achterdek in zee wordt geworpen, duikt en weer bovenkomt. Deze inrichting kan veertig personen bergen en door het opzetten van een zeildoekenverschansing de noodige ruimte verschaffen.

De geheele manoeuvre had geen vijf minuten werk. Vervolgens naar de dagbooten, die zich in grootte maar voornamelijk in bouw der machines van de zusterschepen onderscheiden. Hier zijn het osculeerende machines, die de drijfkracht leveren en die door de kleine plaatsruimte veel voor hebben doch om verschillende redenen bij de nieuwere booten niet meer worden toegepast. Met deze bezienswaardigheden en meerdere kleinere in het bijzonder verstreek de middag waarna het geheele gezelschap zich vereenigde aan een gemeenschappelijk diner in het station en waarmede het programma ten einde was.

Over het geheel heb ik een bijzonder prettigen indruk behouden van deze zoo interessante excursie waaraan niet alleen werktuigkundigen maar ook civielen hun gespannen aandacht schonken. Het geheel, zoowel het wetenschappelijke als het alledaagsche, de vroolijke terugreis niet te vergeten zal degenen, die het genoten nog lang heugen. Tot slot een woord van dank aan het bestuur van Leeghwater voor de moeite door hen inzake materialistische belangen genomen, een woord van lof aan de directie der Maatschappij „Zeeland” voor de buitengewone leiding, voor welker slagen zij geen moeite gespaard scheen te hebben.

H.

De Keuze.

Een groote mate van verlichting is gekomen over hen, die reeds van maanden her, toen nog slechts een vaag Florentijnsch tintje voor der meesten oogen zweefde, zich onledig hielden met de werkzaamheden, die eens een grootsch tafereel uit den Italiaanschen Renaissancetijd tot slot zoude hebben. Een belangrijk deel, de Maskerade heeft zich n.l. reeds in vollen pracht van kleur en vorm kunnen vertoonen aan den volke, en het volk heeft kunnen aanschouwen, beoordeelen en toetreden tot de rij van geschiedkundige personen, die ons binnenkort al het moderne alledaagsche zullen doen vergeten en daardoor de stemming brengen, die het feesten makkelijk maakt.

En wanneer we ons in afwachting van de intrede binnen de min of meer grijze oudheid, deze dagen nog eens begaven naar de gastvrije leeszaal der S. P., dan bleken zich daar velen te verzamelen, beziel met den waren geest om mede te werken aan iets buitengewoons, met het ware Maskeradevuur. Ik wil slechts nader duiden op dien groep, die zich gezamenlijk voor een achttal rollen opgaf, en door een hoofdelijken omslag onderling de kosten verdeelde. Een royale, prettige manier van werken, die met genoegen werd opgemerkt.

Ongeveer de volgorde der stoet aangevende, hingen de beeltenissen van hen, wier namen thans rondom weerklinken, voorloopig nog dicht op elkaar, doch als het ware gereed om de S. P. uit en Delft's straten en grachten triomfantelijk langs te trekken.

En toen Maandagavond de keuze zou aanvangen en het P. I. M.-strijkje vermaarde liederen van vijf jaar geleden aanhief, toen laaide het enthousiasme op alsof reeds den volgenden dag Lorenzo binnen Delft zou komen. En werkelijk het was bijna zoo. Want deze dagen zouden leeren of zijn intocht mogelijk was. En de uitslag? Die geeft reden

tot een zeer voorloopige tevredenheid, echter geenszins tot uitgelaten vreugde en optimisme.

Een 75-tal personen, pages inbegrepen, hebben den eersten stap binnen Florence durven zetten, maar nog steeds is er plaats te over om meerdere burgers op te nemen.

De hoofdrollen zijn bezet. De groep, waarin Lorenzo de Medici, de heer J. de Bie Leuveling Tjeenk, omringd door pages en edelen een harmonische kleureneenheid zal toonen, wordt geopend door Lorenzo's oom, Giovanni Tornabuoni den heer C. J. van Dusseldorp, die het vaandel van het geslacht de Medici met zich zal voeren, terwijl zijn pages de kleuren der Tornabuoni's zullen dragen.

Hoe is het mogelijk, dat op de groep der jonge edelen op witte paarden, die een kleurengeheel met Lorenzo zijn onmiddellijke omgeving zullen vormen, niet werd stormgelopen? Deze edelen, in hun eenvoudig uitziende, doch van stofrijke costumes vertegenwoordigen een achtmaal zeer begerlijke plaatsen in den optocht, zoowel als gedurende het geheele feest. Als het nog noodig mocht zijn, wanneer deze regelen onder hunne oogen komen, laten velen er nog ernstig over denken een dergelijke rol machtig te worden. De stoet zal geopend worden, na de vier bereden burgerwachten, door Tomasso Soderini, den heer C. D. van Tienhoven, gehuwd met Dianora Tornabuoni, dus ook verwant aan Lorenzo. Hij draagt het vaandel der stad Florence, en wordt door zijn pages vergezeld.

Midden in den stoet zien wij de figuur van Montefeltro, voorgesteld door den heer A. van Hoboken, die ook het tournooiveld zal binnentreden, thans als legeraanvoerder der stad Florence in de kleuren van zijn wapens. De 5 scheidsrechters, welke op hem zullen volgen, zijn reeds genomen.

Lorenzo's vrienden worden bijna geheel voorgesteld door werkelijke vrienden. Het kan niet mooier.

En dan volgen weer voorname edelen en burgers, onder wie nog verschillende plaatsen vrij zijn, evenals in de groep, die vooraan de stoet gaat.

Ook de beide geestelijken, meesterwerkjes van teekenkunst, maar die door enkelen als ongewild werden beschouwd, zijn reeds van een handtekening voorzien. Het zullen merkwaardige figuren kunnen worden, zonder weerga in den heelen optocht.

De aandacht moet nog eens gevestigd worden op den aanvoerder der bereden lijfwacht, een rol eenig door plaats en uniform. Deze werd toch niet voor een anonus bestemd gedacht? En waarom zouden eigenlijk de lijfwachten zelf, tien in getal, voorloopig nog voor anonomi bedoeld, niet door studenten vervuld kunnen worden? Het is zeker een groep, die door uniformiteit een grooten indruk kan maken, en waar men genoodzaakt zou zijn voor anonomi weinig kostbare costumes aan te schaffen, zouden er voor deze, misschien iets betere, toch ook wel studenten te vinden zijn? Elke anonus, die door een student vervangen wordt, verhoogt den indruk van het geheel. Ik wed, dat wanneer een tiental zich wendt tot de Maskerade-commissie een oplossing voor hen te vinden is!

Hetzelfde geldt voor de reeds genoemde bereden burgerwachten, die den geheelen stoet openen.

Deze door plaats en uniform gunstige rollen, zouden toch wel liefhebbers vinden? Denk er eens over. Het zou niet moeilijk vallen er zoodanigen vorm aan te geven, dat ze een respectabelen indruk maakten, vooral aan het hoofd!

Zoo is dan achteraf gebleken, dat de meeste groepen en rollen er wel „in” gingen. Maar nog wachten velen op een bezetting, de officiële keuzedagen zijn voorbij. Nu geldt: Wie het eerste komt het eerste maant! Er is heusch nog voldoende keuze over. Men kome nog in grooten getale!

Waarom zagen wij bijv. slechts zoo weinig eerstejaars hunne handtekening plaatsen, ja zelfs komen kijken? Juist een eerstejaar als Florentijn zal zich door zijn landaard beter thuis gevoelen in de Lustrumweek, dan zij, die dan voor het eerst eens komen vernemen, wat er alzo gebeuren gaat.

Het tweede en derde jaar zijn goed vertegenwoordigd, het vierde minder, doch het vijfde toonde zijn trouw aan Lorenzo.

Vooruit, gij allen die nog weifelt, gaat naar de leden der Maskerade Commissie en laat geen kans, hoe klein ook, voorbij gaan om een U passende plaats te mogen innemen. Nog is het tijd te beraadslagen en te bespreken. En wanneer over enkele weken alles in volle bewerking is, ik zou niet durven garandeeren, dat het dan nog mogelijk zal zijn velen nakomers tevreden te stellen.

Wij hebben nooit getracht door quantiteit alle voorgaande Maskerade's te overtreffen, doch wel door qualiteit een zoo hoog mogelijken indruk te wekken. Daartoe zij een ieders medewerking ingeroepen.

W. H.

„Vrije Studie”.

Het Bestuur heeft besloten dat met de a.s. lezingen van Professor Huizinga uit Groningen op 13 en 14 Februari Corpsleden, welke geen lid zijn van „Vrije Studie”, toegangskaarten kunnen bekomen, welke geldig zijn voor beide voordrachtavonden à f 2,50. Deze zijn verkrijgbaar Woensdag 12 Febr. van 4 tot 5 $\frac{1}{2}$ uur in de voorzaal van de Soc. Phoenix en Donderdag van 11 $\frac{1}{2}$ tot 1 uur op de Stads Doelen.

Voor leden, welke geen gebruik willen maken van hun recht van introductie, doch zelf de lezingen wel wenschen bij te wonen zullen de voorste rijen van de parterre worden vrijgehouden. Niet-leden van „Vrije Studie”, in bezit van toegangskaarten hebben uitsluitend toegang tot de bovengalerij.

Voor introductie zal het Bestuur zitting houden Woensdag 12 Febr. van 4 tot 5 $\frac{1}{2}$ uur in de voorzaal van de Soc. Phoenix en Donderdag van 11 $\frac{1}{2}$ tot 1 uur op de Stads Doelen.

Leden welke wenschen te introduceeren, en houders van doorlopende toegangskaarten worden zeer dringend verzocht plaatsen te bespreken, daar het Bestuur er niet voor instaat dat zij anders plaatsen zullen krijgen.

Het plaatsbespreken geschiedt op de bovengenoemde uren zoowel voor de eerste als voor de tweede dag.

Zij die zich alsnog wenschen op te geven als lid moeten zich schriftelijk wenden tot den Secretaris, Oude Delft 152.

Namens het Bestuur,
J. B. A. KESSLER, Secretaris.

Studiebelangen.

De C. C. vestigt de aandacht der aspirant-candidaten op de responsie-colleges Toegepaste Mechanica (Dinsdag 2—4 uur) welke Prof. KLOPPER voornemens is te geven, op dezelfde wijze als 't vorig jaar.

—o—

De *St. Ct.* bevat een beslissing van den Minister van Binnenlandsche Zaken waarbij de Candidaatsexamens C, B, W, S, E, behalve vóór de zomervacantie, ook in September 1908 zullen afgenomen worden; dié voor de T. en M. zijn op Januari 1909 gesteld.

Propaedeutisch examen en kandidaats-examen aan de Technische Hoogeschool.

De minister van binnenlandsche zaken heeft goedgevonden:

A. in te trekken zijn beschikking van 14 April 1906, en van 26 Januari 1907,

B. te bepalen:

C. **Artikel 1.** I. Het propaedeutisch examen voor aanstaande civiel-ingenieurs is gesplitst in drie gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat de theoretische en toegepaste natuurkunde.

Het derde gedeelte omvat: a. de waterbouwkunde; b. de architectuur; c. het technisch teekenen en d. het handteekenen.

II. Het kandidaats-examen voor aanstaande civiel-ingenieurs is gesplitst in twee gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste mechanica; b. de theoretische en experimenteele hydraulica; c. de waterbouwkunde; d. den aanleg van wegen en den brugbouw en e. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen.

Het tweede gedeelte omvat: a. de waterbouwkunde; b. den aanleg van wegen en den brugbouw; c. de architectuur;

d. de werktuigkunde; e. de electro-techniek; f. het landmeten, het waterpassen en de geodesie en g. het administratief recht.

B. Artikel 2. I. Het propaedeutisch examen voor aanstaande bouwkundige ingenieurs of architecten is gesplitst in drie gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat de theoretisch en toegepaste natuurkunde.

Het derde gedeelte omvat: a. de architectuur; b. het technisch teekenen en c. het handteekenen.

II. Het kandidaats-examen voor aanstaande bouwkundig ingenieurs of architecten is gesplitst in drie gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat: a. de zuivere en toegepaste wiskunde; b. de theoretische en toegepaste mechanica; c. de architectuur en d. het handteekenen.

Het tweede gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste mechanica; b. de architectuur; c. het landmeten en het waterpassen en d. het administratief recht.

Het derde gedeelte omvat: a. de waterbouwkunde; b. den aanleg van wegen en den brugbouw; c. de architectuur; d. het bootseeren; e. de decoratieve kunst en f. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen.

W. Artikel 3. I. Het propaedeutisch examen voor aanstaande werktuigkundige ingenieurs is gesplitst in drie gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat de theoretische en toegepaste natuurkunde.

Het derde gedeelte omvat: a. de werktuigbouwkunde; b. de mechanische technologie; c. het technisch teekenen en d. het handteekenen.

II. het kandidaats-examen voor aanstaande werktuigkundig ingenieurs is gesplitst in twee gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste mechanica; b. de electrotechniek; c. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen en d. het administratief recht.

Het tweede gedeelte omvat: a. de werktuigbouwkunde en b. de mechanische technologie.

S. Artikel 4. I. Het propaedeutisch examen voor aanstaande scheepsbouwkundig ingenieurs is gesplitst in drie gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat de theoretische en toegepaste natuurkunde.

Het derde gedeelte omvat: a. de werktuigbouwkunde; b. de scheepsbouwkunde; c. de mechanische technologie; d. het technisch teekenen en e. het handteekenen.

II. Het kandidaats-examen voor aanstaande scheepsbouwkundig ingenieurs is gesplitst in twee gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste mechanica; b. de waterbouwkunde; c. de electro-techniek; d. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen en e. het administratief recht.

Het tweede gedeelte omvat: a. de werktuigbouwkunde en b. de scheepsbouwkunde.

S Artikel 5. I. Het propaedeutisch examen voor aanstaande electro-technisch ingenieurs is gesplitst in drie gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat de theoretische en toegepaste natuurkunde.

Het derde gedeelte omvat: a. de werktuigbouwkunde; b. de mechanische technologie; c. het technisch teekenen en d. het handteekenen.

II. Het kandidaats-examen voor aanstaande electro-technisch ingenieurs is gesplitst in twee gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste mechanica, b. de werktuigbouwkunde; c. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen en d. het administratief recht.

Het tweede gedeelte omvat de electrotechniek.

T. Artikel 6. Het propaedeutisch examen voor aanstaande scheikundig ingenieurs en technologen is gesplitst in vier gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste natuurkunde en b. de theoretische en toegepaste mechanica.

Het derde gedeelte omvat: a. de analytische scheikunde en b. de delfstofkunde.

Het vierde gedeelte omvat het handteekenen.

M. Artikel 7. I. Het propaedeutisch examen voor aanstaande mijningenieurs is gesplitst in vier gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat de zuivere en toegepaste wiskunde.

Het tweede gedeelte omvat de theoretische en toegepaste natuurkunde.

Het derde gedeelte omvat: a. de delfstofkunde en b. de analytische scheikunde.

Het vierde gedeelte omvat het handteekenen.

II. Het kandidaats-examen voor aanstaande mijningenieurs is gesplitst in twee gedeelten.

Het eerste gedeelte omvat: a. de theoretische en toegepaste mechanica; b. de werktuigbouwkunde; c. de delfstof- en aardkunde; d. het landmeten en het waterpassen; e. de scheikunde en f. het technisch teekenen.

Het tweede gedeelte omvat: a. de delfstof- en aardkunde; b. de mijnkunde, metallurgie en docimasie en c. het administratief recht.

Artikel 8. Het staat ter keuze van den examinandus om een der in de voorafgaande artikelen gesplitste examens in zijn geheel of bij gedeelten af te leggen, zoomede om meer dan een der gedeelten bijeen te voegen.

Artikel 9. De volgorde in welke de gedeelten van het propaedeutisch examen, afzonderlijk of na bijvoeging als in het voorafgaand artikel bedoeld, zullen worden afgelegd, is ter keuze van den examinandus.

De volgorde in welke de gedeelten van het kandidaats-examen zullen worden afgelegd, is ter keuze van den examinandus, met dien verstande, dat het eerste gedeelte van het kandidaats-examen voor aanstaande bouwkundig ingenieurs of architecten aan de overige twee gedeelten, en dat het eerste gedeelte van het kandidaats-examen voor aanstaande mijn-ingenieurs aan het tweede gedeelte moeten voorafgaan.

Artikel 10 Zij die in 1906 of 1907 met goed gevolg een of meer gedeelten van het propaedeutische examen hebben afgelegd, behouden het recht, dat examen te voltooien volgens de toenmaals ten opzichte van de splitsing van kracht zijnde bepalingen. („St.-Ct.”)

Als afgevaardigde voor de Civiele afdeling in de C. C. heeft zitting genomen de heer F. J. VAN BLOM, Havenstr. 1.

C. C.

ELECTROTECHNISCHE VEREENIGING.

Gewone vergadering op Dinsdag 11 Februari 1908, des avonds ten 8 ure, in het gebouw voor Toegepaste Natuurkunde en Electrotechniek.

Lezing van Prof. C. L. VAN DER BILT, C. I.

Onderwerp: Reisindrukken op telegraaf- en telefoongebied in de Scandinavische rijken opgedaan.

Opmerkingen over de Week.

Mist, dooi en sneeuw, een tentoonstelling van maskeradenpunten op de leeszaal en keuze van costumes en rollen. Een installatie van de feestcommissie, den volgenden dag ontvangst van een 3-tal muzikmensen, betreffende de feestmarsch, daarna diner.

Maar 't belangrijkste was toch de Vrijdag. De Kroeg was gezellig vol toen de reuzen-pooier binnenkwam, gevolgd door een Italiaansch type. Binnenkomen was 't woord niet. De ingang was voor hun tweeën een puzzle. Daarna werd café-chantant in de middenzaal gehouden. De praeses van 't Corps zat in den Senaat en in sen-naad, welk mopje door niemand werd gesnapt vanwege verwarde hoofden.

In de middenzaal was 't feestterrein. Buiten dit tweetal trad nog op met cake-walks een bijzonder type van slang. 't Was mooi. 't Slagveld bij Hastings werd zelfs voorgesteld. Verder was er niets bijzonders.

Dat kwam van de jenever.

TOONEEL.

Maandag 3 Februari trad in de Stads-Doelen het Brondgeest-ensemble op met „De Verschoppeling”, tooneelspel in drie bedrijven. We meenen te mogen constateeren, dat er langzamerhand meer werk van de mise-en-scène wordt gemaakt, zoodat het spel op een meer verzorgd tooneel meer de werkelijkheid nabij kan komen, die het moet weergeven. En daar nu èn spel èn tooneelversiering een vrij hoog peil hadden bereikt, is het vooral als Delftenaar een genoegen te zien, hoe eene goede opvoering ook voor ons niet als onnoodig of waardeloos wordt beschouwd. Te meer, daar wij wel eens zagen, dat er niet aan regie werd gedaan en dat slechte stukken onder 't Delftsch publiek een groot applaus verwekten.

Doch waaraan 't succes van dezen avond voornamelijk is te wijten, is het talentvolle spel van mej. Plato. Reeds bij „Josette m'n vrouw” waren wij in de gelegenheid deze jeugdige actrice aan onze kritiek te onderwerpen, nu weer is ook die kritiek geheel en al onderdaan van goede kunst en geeft waardeering naar de in waarheid aangeboren talentuitingen. Wij hebben in deze actrice talent ontdekt, datgene, wat van de uitverkorenen wordt vereischt, doch zonder wat er vele geroepenen blijven zitten. Jufvrouw Plato heeft datgene, wat ons in vollere ontwikkeling in groote meesters op 't tooneel zoozeer opviel, wat dan ook hunne onderscheiding is van alle niet-meesters, met name tooneelspel dat niet den indruk van tooneelspel maakt. Een goed tooneelspeler zal al gauw weten, dat natuur, soberheid en juiste weergave den indruk maken van het werkelijke

leven en niet van eene vertooning. We zullen van een comediant nooit mogen opmerken, dat hij comediespeelt, zelfs meenen wij dat de comediant zelf in vele gevallen het onbewust zal doen. Doch doet een van de minderen het zoo, dan begaat hij fouten door het verlies van het zelfbedwang, doet de meerdere het, dan zal hij juist meester van de kunst zijn, ook zonder te weten dat hij op dat oogenblik kunstenaar is. Het is het verschil tusschen de vioolmeester met veel techniek en een muzikaal mensch vol van sentiment, tusschen een groot schilder en de leerlingen in zijn school, tusschen een voortdurende en een gelegenheidsdichter, tusschen een ingenieur en een aannemer.

Brondgeest voldoet meestal wel. Zijn spel is nooit kwaad te noemen, doch men geraakt er ook niet over in vervoe-ring. Men moet evenwel in Brondgeest ook niet alleen den speler bewonderen, vooral ook den directeur, regisseur, arrangeur. Hij is de geest van de troep die allen inspireert en die alles doet gaan zooals het moet. Het is jammer dat Brondgeest officier is geweest, tenminste daar hij niet altijd in militaire rollen optreedt.

Aan 't eind van het derde bedrijf ontving Alice Plato een fraaien ruiker van de studenten. Ook de burgerij bood haar bloemen aan. Genoeg studenten om haar voldoende te huldigen of toe te klappen waren er niet, wel was de zaal vol met burgers. Studeeren zij werkelijk, die men nooit ziet, of zijn er zooveel belangrijke oorzaken, die den student tot een kamergeleerde maken?

R. C.

(Zie vervolg Derde Blad).

ADVERTENTIEN.

Corpsdiploma's.

Met het oog op de verzonden CORPSDIPLOMA'S, beveelt ondergeteekende zich aan voor het

omlijsten met LINNEN RAND
of HOUTEN LIJST.

J. WALTMAN JR.

Boekhandel, Binnenwatersloot 33

SIGAREN.

Directe levering aan particulieren.

Wij zenden franco na ontvangst van postwissel of tegen rembours (met verhooging der rembourskosten) monsterkistjes in prijzen van f 1,20, f 1,40, f 1,60, f 1,80, f 2,—, f 2,25, f 2,50, f 2,75, f 3,—, f 3,50, f 4,— tot f 25,— per 100 stuks en garandeeren kwaliteit en prima verpakking.

 Nabestelling volgt na proef beslist.

A. L. C. VAN LITH & Co.,
GROSSIERS,

Borneostraat 12. AMSTERDAM.

Stereoscoopplaatjes,

uitgegeven door de Neue Photographische Gesellschaft te Berlijn, zijn in ruime keuze ad 15 cent per stuk voorradig in den

Boekhandel J. WALTMAN JR.,
Binnenwatersloot 33.

Bij den Uitgever J. WALTMAN JR. te Delft is verschenen:

De fotografie in dienst der wetenschap — en hare beteekenis als kunst. —

REDE uitgesproken bij den aanvang der lessen in de fotografie aan de Technische Hoogeschool te Delft, 29 Januari 1903, door W. H. IDZERDA.

Prijs f 0,50;

en verkrijgbaar door bemiddeling van elken boekhandel.

Biljarts „t Is-Me-Edso”,

overtreffen ieder ander fabrikaat.

Te bespelen Stations-Koffiehuis.

KRUIF.

Boekhandel J. WALTMAN Jr.

BINNENWATERSLOOT 33.

Losse nummers verkrijgbaar van:

DE COURANT (alleen Maandagochtendnummer)	5 cent.
DE PRINS	6 "
DE WERELDKRONIEK	10 "
DE WEEK	15 "
HET LEVEN	15 "
DIE WOCHÉ	20 "
SPORTKRONIEK.	10 "
SPORTBLAD	10 "
REVUE DER SPORTEN	25 "
NEDERLANDSCHE SPECTATOR	20 "
DE WARE JACOB	10 "

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 6 FEBRUARI 1908. No. 16.

BOEKBESPREKING.

DR. FR. W. FOERSTER EN DE MODERNE
STUDENT EN GELEERDE. Met aanteeke-
ningen van H. E. BANNING, uitgegeven door
de R. K. Studentenvereniging.

Een voorwoord van den vertaler, toelichtingen en rectificaties van den vertaler.

Hierover straks, eerst over 't doel en den inhoud van wat de Protestant Foerster, een Zwitser, geschreven heeft en dán pas de beschouwingen, toelichtingen, aanvullingen en weersprekingen die de vertaler er aan vast knoopt.

Eén doel ervan, m. i. dat van de Protestantsche schrijver is zeer zeker goed en wel, dat hij, zich als zooveel ergerende aan de waanwijsheid en onkunde op 't gebied van de R. K. Kerk van vele, zich noemende moderne Studenten en Geleerden dezen eens opwekken wil tot 't méér weten van een instelling die daartoe toch zeker wel het recht heeft; en bij die opwekking stipt hij punten aan, die wetenswaard zijn, bevestigd hij beschouwingen omtrent de R. K. Kerk, die zijnerzijns verkeerd zijn.

Zoo houdt hij een lofrede op het autoriteitsbeginsel der R. K. Kerk en prijst veel dingen goed, die niet aangevochten worden van moderne zijde.

Dat stuk van Foerster, de grondtoon van 't boekje, is zeer zeker wetens en lezenswaard, omdat het op vele plaatsen vragen opwerpt voor ons, wier beantwoording een dieper denken en voelen noodzakelijk maken. Niet te vergeten melden de R. K. uitgevers hierbij, dat Foerster zelf geen modern protestant is, en dat hij in vele opzichten zelf verder van de modernen afstaat dan van de R. K. Kerk.

En daarom maakt deze brochure het een modern geloovig en zelfs alléén en modern (zonder „geloovig”) mensch, zoo moeilijk. Want eerst zal hij, critisch Foersters opstel moeten doorwerken, en dus zal hij daarvan gescheiden de bijlagen moeten overzien, en dit is hoogst moeilijk.

En wat Foerster zelf aangaat. 't Is altijd moeilijk iemands zwakke redematies te doorzien, als hij overtuigend spreekt. Foerster voert wel eens wat heel sterk gekleurde bewijzen aan. Zoo tegen het individualisme, haalt hij Nietzsche aan, die met strengste consequentie alle overgeleverde wijsheid voor zijn verstand daagde en (let op dit én) gekleurd. Laat Foerster dit verband zien, bewijzen kan hij 't niet, en zelfs al was hier een oorzaak en een gevolg, 't individualisme in strenge mate en 't gekworden, dan kan dit toch weer niet als algemeene regel dienen.

Op zulke dingen moet men letten, doch natuurlijk niet alleen. Er staat te veel waars in 't stuk van Foerster, dan dat deze dingen uit den gloed van overtuiging niet zoude mogen worden uitgesproken.

Doch nu kom ik op de toelichtingen van den vertaler 't doel van Foersters geschrift kent men, nu maakte de vertaler er van een „pleidooi voor 't Bestaansrecht der R. K. Kerk.”

En zie hier een feit van beteekenis, oppervlakkig heeft dit weinig in, dit „Bestaansrecht” maar niet moet men vergeten wat hier met „Bestaansrecht” wordt bedoeld.

„Staat de Goddelijkheid van de Christelijken Godsdienst eenmaal vast, dan draagt daardoor reeds elke godsdienst buiten het Christendom het merk der onechtheid” (Christelijke Godsdienst hier in zeer beperkte beteekenis). Dit was vrij kort even aangetoond.

„Nu moet bewezen worden waar de echte Kerk van Christus is, waar de Kerk staat, door Christus gevestigd op de Rots”. Nu deze zin onbesproken latend, (want deze kan aangevochten worden van moderne geloovige zijde, zeggende, dat „de leer van Christus” en de Kerk door Christus gevestigd op de „Rots” twee afzonderlijke begrippen zijn) komt direct het antwoord: „Die Kerk is de R. K. Kerk en zij alléén”. Maar waaróm.

a. „Dit blijkt o. m. uit de snelheid, waarmee ondanks zich de Kerk zich uitbreidde”. b. Uit haar voortbestaan. c. Uit de diepte van overtuiging, zetelend in de harten van het overgroot aantal bloedgetuigen aller eeuwen. d. Uit de verheven heiligheid van leven van een zeer groot getal belijders. e. Uit de historisch gestaafde wonderen, die haar leer bekrachtigen.

En hierop volgt: „De Roomsche Katholieke Kerk draagt dus (!) de goddelijk geopenbaarde waarheden en verkondigt deze in den loop der eeuwen.”

Bravo, dat is Roomsche taal, dat is overtuiging, schrijver! Maar ge vervalt hier in een fout en wel deze, dat ge probeert logisch te bewijzen, dingen die niet logisch te bewijzen zijn, want tegen ieder van Uwe stavingen, kunnen bezwarige tegenstavingen aangebracht worden. Weet ge dan niet dat met Logica nog nooit een mensch geloovig is geworden, allermint zijn geloof veranderd is.

Maar ge woudt niet-Roomschen overtuigen, ge wildet een mogelijkst zuiver bewijs hebben, maar dat gaat niet, want zie, om iets te noemen, punt c, kan daar niet bijna iedere godsdienst op bogen en punt d eveneens? En punt e, die historisch gestaafde wonderen, houden velen buiten de kerk, immers niet voor wonderen loochenen ze immers absoluut en dán 't eerste en tweede punt, de twee voornaamste.

Van moderne zijde en van Protestantsche zijde beweert men immers dat ze zich afscheidden (de laatsten dan) omdat er volgens hun inzicht zooveel misbruiken in de kerk langzamerhand ingeslopen waren. Ik schrijf hier wat aangevoerd kan worden, niet wat ik aanvoer.

Hier heb ik een voorbeeld genoemd van groote overtuiging die mijns inziens in een boekje als dit, met zulke bewijsmethoden, weinig nut oplevert, want 't hoofddoel bereikt zij niet, het overtuigen van den niet-Katholiek. En zoo faalt deze bedoeling. Doch iets anders is het voor oogen brengen van belangrijke punten en vragen aan veel moderne studenten en ik hoop dat dit doel bereikt moge worden.

Maar dan had men echter gerust het stuk van Foerster kunnen vertalen zonder zooveel toelichtingen te geven.

En nu genoeg hierover. De brochure is meer dan lezenswaard. Men schaffe haar aan. Ze is overal verkrijgbaar voor slechts 30 cent.

G. P. NIJHOFF.

Actueel.

Het bekende weekblad „Eigen Haard” is ditmaal weer bijzonder vlug. In het juist verschenen nummer vindt men reeds verscheidene portretten van den vermoorden koning van Portugal en den kroonprins, van de koningin, den tegenwoordigen koning en van den eersten minister Franco. Ja zelfs geeft het eene afbeelding van het Handelsplein te Lissabon met aanduiding der plek, waar de moord gebeurde.

Verder vindt men portretten van wijlen den burgemeester van Utrecht en eene uitstekende afbeelding van zijne begrafenis, van den zoo juist overleden professor Gallee, van den deken van Amsterdam, Monseigneur Lans enz. enz. In het geheel bevat dit nummer niet minder dan 40 mooie en groote illustratiën.

Dit tijdschrift moet wel in den smaak vallen; het paart actualiteit aan lezenswaardigheid, het is prachtig geïllustreerd en geeft daarenboven belangrijke verhalen en artikelen, kortom het mag gerust het blad voor de huiskamer genoemd worden. Een los nummer kost 12½ cent, een abonnement per post slechts f 6,50 voor een geheel jaar. Naar wij meenen, worden proefnummers op aanvraag aan het bureau te Amsterdam, Rokin 60, gaarne toegezonden.

Ontvangen Boeken:

De Beweging. Februari-nummer.

A'dam. MAAS & VAN SUCHTELEN.

De Fotografie in dienst der wetenschap en hare beteekenis als kunst.

De heer W. Idzerda, toegelaten als privaats-docent voor het onderwijs in de fotografie aan de Technische Hoogeschool ving zijn lessen aan met het uitspreken eener rede.

Met ingenomenheid memoreerde spr. dat heden de fotografie officieel haar intrede doet en plaats neemt naast de bestaande technische wetenschappen.

Als inleiding besprak de heer Idzerda hare wording en ging daarna over tot enkele harer toepassingen in de wetenschap, alsmede hare beteekenis als kunst. Vóór den tijd van Daguerre valt alleen te vermelden de wording en ont-

wikkeling der fotochemie; in de grijze oudheid waren enkele fotochemische reacties bekend, zooals het groen worden van planten in zonlicht en zijn bleekende inwerking op sommige verfstoffen, blijkende uit de geschriften van Aristoteles, Plinius, v. Amoins enz.

Spr. ging verder de ontwikkeling der kunst na, om te komen tot 1727, waar hij herdacht J. H. Schulze, volgens Eder de uitvinder der fotografie.

Van belang was ook in 1810 de ontdekking der fotografie in natuurlijke kleuren door Seebeck.

Uitvoerig gaf spr. een overzicht van de volgende ontdekkingen van Courtois, Davy, Herschel, Baland en Daguerre.

De heer Idzerda ging vervolgens na de vorderingen door de fotografie in verschillende landen gemaakt tot zij bereikte het thans door haar ingenomen standpunt. De fotografie gedraagt zich tegenover hare moeder, de wetenschap, als een goed kind, wat door deze erkend wordt. Zij helpen elkander en de fotografie tracht vast te houden datgene, wat het oneindig helder brein van de eerste ontwerpt, als aanvulling van het in den loop der jaren slechter geworden geheugen.

Wetenschappelijk heeft de fotografie haar grootste triomf gevierd waar zij treedt in het gebied, dat valt buiten ons direct waarnemingsvermogen.

Zij heeft mogelijk gemaakt de studie van bewegingsverschijnselen. Zij stelt ons in staat lichtbronnen van zeer geringe intensiteit op te sporen, terwijl zij het spectraal gebied heeft vergroot en waarnemingen daarin mogelijk maakt waar te voren slechts duisternis heerschte. Doch ook als zuiver wetenschappelijk document verdient zij te worden gehuldigd.

Spr. stond hier stil bij de functie van ons oog en de indrukken, die wij door middel van dat oog in onze hersenen gewaar worden, indien wij deze vergelijken met hetgeen de fotografische plaat doet, wanneer datzelfde lichteffect haar treft.

De Kinematograaf is eveneens een goed hulpmiddel, daar zij door de groote lichtgevoeligheid der moderne fotografische plaat niet alleen bewegingen weergeeft van voorwerpen in ons dagelijksch leven, doch ook die der mikrokosmos, derhalve van wezens en stoffen, die wij met het bloote oog niet kunnen waarnemen.

Interessant is de vermelding, dat de moderne fotografische emulsie 150.000 maal gevoeliger is dan in 1839.

Hierdoor is het ook mogelijk een uit kanon of geweer afgeschoten projectiel in volle vaart d.i. ongeveer 650 M. per seconde, te fotografeeren, de belichting hiervoor noodig, bedroeg 1/1.000.000 seconde. Het ligt voor de hand, dat de momentfotografie van groot belang is voor verschillende wetenschappen, niet alleen voor de met het bloote oog zichtbare wereld, doch ook voor de voor ons onzichtbare. Gewapend met een mikroskoop blijven ook de bewegingen en verrichtingen der kleine organismen geen raadsel meer.

Hier is een afzonderlijke techniek ontstaan, de mikrofotografie, van groot belang voor den technoloog en onmisbaar voor de studie der bacteriën.

En waar de wetenschap den sluier verder oplicht en ons een kijk geeft in de eigenaardige bewegingen der ultramikroskopische deeltjes, wier grootte die molekulen naderen, meent spr. niet te bout te spreken, wanneer weldra de Brown'sche beweging kinematografisch zal worden gereproduceerd.

De fotografische plaat heeft de merkwaardige eigenschap, dat haar emulsie het meest gevoelig is voor blauwe, violette en ultra-violette stralen; ons oog daarentegen wordt het eerst getroffen door die van grootere golflengte.

Deze gevoeligheid tot ver achter in het ultra-violette deel van het spectrum waar Schumann met zijn luchtledige kwarts-spectograaf nog een waterstofstreep fotografeerde, geeft de wetenschap, meer bijzonder de microfotografie een belangrijk middel in de hand fijnere details in het microfotogram zichtbaar te maken, hetgeen reeds in 1873 door Abbe en Helmondts theoretisch was aangetoond.

Spr. deelt mede hoe op initiatief en na jarenlange arbeid van den medewerker aan het Optisch Instituut Zeiss, den heer Köhler, door dit Instituut kwarts-microscopen werden vervaardigd, waardoor het veld is geopend voor nieuwere onderzoekingen, waarvan de resultaten zeer zeker verrassend zullen zijn.

De zoo hoogst frappante ontdekking van Röntgen in 1895 zou nimmer die praktische waarde hebben bewezen, als de fotografie er niet was geweest.

Hierdoor ontdekte Haga bij het fotografeeren van gereflecteerde, dus gepolariseerde Röntgen-stralen, dat deze trillingen waren van transversalen aard.

De fotogrammetrie is voor den ingenieur en den bouwkundige van groot gewicht; een gewone fotografische opname heeft voor hen reeds waarde, doch veel meer die wanneer zij uit de foto kunnen opmaken de ware afmetingen der gefotografeerde voorwerpen.

Bij het maken van kaarten kan de fotografie dus toegepast een welkom hulpmiddel zijn.

Ook op het gebied der kustverkenning is deze methode bruikbaar en dezer dagen zullen dan ook door onze marine proeven worden genomen met een door den heer Luymes en spreker ontworpen apparaat.

Dat ook de fotografie van uit den luchtballon van veel nut kan zijn behoeft geen nader betoog.

Waar de fotografie optreedt met de bestrijding van de onzichtbare vijanden der menschheid, de bacteriën, daar bindt zij ook den strijd aan tegen de zichtbare vijanden der menschheid, de misdadigers.

Van de gerechtelijke fotografie is Bertillon de grondlegger; in veel gevallen kan de fotografie dienst doen, o. a. bij het fotografeeren van lijken, die door verminking onherkenbaar zijn geworden.

Het lijk wordt voorzien van glazen oogen, de huid met talk ingewreven en de lippen met vaseline ingespoten; in vele gevallen volgt van uit de foto de herkenning.

Bertillon heeft navolgers gevonden, o. a. in Denstedt, Schöpf, Popp, Jeserich, Burinsky, Reisz e. a.

In nauw verband ook met de gerechtelijke fotografie kan de telefotografie worden genoemd, waarvan aan Korn de eer toekomt.

In 1904 werden door deze de eerste gelukke pogingen verricht over de telefonische verbinding tusschen Munchen en Neurenberg; later tusschen Munchen en Berlijn en nu onlangs tusschen Londen en Parijs.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van de lichtgevoeligheid der Seleencel, vervaardigd in de fabriek van Giltay te Delft.

Daar de instrumenten hiervoor zeer kostbaar zijn, heeft Fortong wijzigingen voorgesteld, terwijl de nieuwere telefotografie van Bélin, groote belangstelling gaande maakt, daar hij de Seleencel laat vervallen en deze vervangt door het relief van den pigmentdruk, hierdoor is mogelijk zoowel een negatief als een positief aan het ontvangst-station te verkrijgen.

Bélin is de eerste, die een landschap telefotografeerde over een afstand van ongeveer 1800 K.M.

Niet alleen zal de telefotografie een groote rol gaan spelen in de industrie der geïllustreerde bladen, doch ook in de vlotte verspreiding van het signalement van den voortvluchtigen misdadiger.

Spr. ging hierna over tot de astronomische fotografie en stelde vast, dat vele der nieuwere ontdekkingen alléén door de fotografie mogelijk zijn geworden en dat de fotografie alleen kan doordringen in die regioen van het onbekende waar de beste telescoop niets vermag.

Vervolgens ging de heer Idzerda over tot de bespreking der fotografie als wetenschap zelve; zij omvat de studie der fotografische optica, van den camerabouw, momentsluiters, het gieten en vervaardigen der lichtgevoelige emulsie, de kennis van het fotochemisch effect, d. i. het latente beeld met zijn complicaties, de ontwikkeling daarvan en eindelijk het ontstaan der positieve copie.

De fotografie is een zuiver technische wetenschap en behoort daarom thuis aan de Technische Hoogeschool.

Zij opent voor den ingenieur en den technoloog een ruim veld van studie en toekomst.

De fotografische industrie, in ons land niet bedreven, geeft in het buitenland aan vele duizenden een bestaan. Bij het onderwijs moeten praktijk en theorie hand aan hand gaan; met de theoretische fotografie is het echter slecht gesteld, daar er op dit moment nog een schromelijke verraaging heerscht.

Van Nederlandsche zijde echter wordt hieraan gewerkt en zal de nieuwe theorie aanneembaar gevonden worden dan zal dit van grooten terugslag zijn op de fotografische praktijk.

Uitvoerig behandelde spr. de kleurenfotografie, daarbij constateerende, dat in de monochromfotografie de praktijk de theorie ver vooruit is, wat belemmerend werkt op het vinden van nieuwe wegen; in de kleurenfotografie is het omgekeerde het geval, de praktijk volgt slechts uiterst langzaam en moeilijk waar de theorie reeds lang den weg heeft gewezen.

Ten slotte wees de heer Idzerda op de groote beteekenis der fotografie in dienst der kunst en als kunst zelve.

Uitvoerig schetste spr. het wezen der fotografie, eindigend met dank te betuigen aan prof. Hoogewerff, den vorigen rector-magnificus der Technische Hoogeschool, die het initiatief nam tot het tot stand komen van dezen cursus.

Het dankbare gehoor loonde den spreker met applaus.

Inaugureele rede van Prof. Dr. W. Reinders.

Donderdag 11. aanvaardde Dr. W. Reinders, benoemd tot hoogleraar in de anorganische en physische scheikunde aan de Technische Hoogeschool, zijn ambt met het uitspreken eener rede over de ontwikkeling der begrippen element en affiniteit.

Door alle tijden heen zijn wel de vragen naar de samenstelling der stoffen en naar de krachten die tot een scheikundige vereeniging voeren telkens weer het onderwerp geweest van scheikundige beschouwingen.

Met de benaming element werden niet bedoeld het vuur, de lucht, het water en de aarde, doch de toestanden waarin de materie kan verkeerden, de drie aggregaatstoestanden en de gloeiend warme. Reeds Plato gaf hiervan blijk.

Bij de Grieken bestond niet het element als stof met onveranderlijke samenstelling en eigenschappen; zij vermoedden echter iets verborgen onder de vier elementen, dat bij alle veranderingen die de stoffen door verschillende groepeeringsdier elementen konden ondergaan, onveranderd bleef. Daar was de quinta essentia of materia prima, de ongevormde stof, op zichzelf onbekend en ook niet waar te nemen, daar zij eerst, door vereeniging met een of meer der elementen een tastbare, waarneembare gedaante aannam. In deze quinta essentia vinden wij ons begrip van het eeuwig zijnde en onvernietigbare der stof terug, dat eerst na eeuwen door Lavoisier voorgoed in de wetenschap zou ingevoerd worden.

Bij de alchimisten nam zij de gedaante van een metaal aan; door haar een zekere kleur en meerdere vastheid op hooger smeltpunt te geven, zou men alle andere metalen kunnen maken.

Bij de Egyptenaren was dit lood geweest, bij de Grieken werd na de ontdekking van het kwik, zijn plaats door dit nieuwe metaal ingenomen.

Hierdoor had de materia prima haar plaats boven de andere elementen verlaten en was als vertegenwoordigster van een bepaalde toestand of eigenschap — hier de karakteristieke glans en smeedbaarheid der metalen — naast de vier eerste elementen komen te staan.

Feitelijk erkende men dus vijf elementen. Geber of pseudo-Geber nam daarbij nog aan de zwavel, die reeds bij de Grieken als kleurmiddel een groote rol had gespeeld; Isaak Hollandus en Basilius Valentinus voegden daarbij nog het zout, waardoor het aantal elementen tot zeven was gestegen, wier beteekenis nog de oorspronkelijke was. Langzamerhand veranderde echter dit inzicht, had reeds Valentinus de bereiding en samengang van verschillende antimoonverbindingen beschreven, Van Helmont toonde aan hoe zilver in zilververbindingen kan omgezet en weer daaruit verkregen worden, hoe kiezelzuur in watergas overgaat en daaruit door toevoeging van een zuur in gelijke hoeveelheid kan worden teruggenomen.

In 1661 sprak Boyle de definitie van element uit als een aantoonbaar, niet te splitsen bestanddeel van verschillende stoffen.

Hierin ziet men geheel de idee van ons tegenwoordig stelsel van elementen.

De positieve kennis van verbindingen en reacties ging, dank zij mannen als Cavendish, Priestley, Scheele en Bergmann sterk vooruit, een vaste theoretische basis ontbrak echter.

Lavoisier en de zijnen maakten aan het einde der 18e eeuw een einde aan deze anarchie.

Niet alleen in Frankrijk, doch ook in andere landen en niet het minst in Nederland vond de nieuwe chemie aanhangers en een nieuwe periode van vruchtbaar werken ving aan. De scheikunde was geworden zooals Lagrange zei: „clair comme l'algèbre”.

Spr. behandelde vervolgens de wet van de multiple proporties en de atoomtheorie van Dalton.

Deze laatste theorie, reeds 400 j. voor Christus door Democritus uitgesproken, vond men terug in de atoomtheorie van Gassendi, en de Corpusculatheorie van Bacon

en Borelli werd wat gewijzigd door Boyle en Newton en vond eindelijk in Dalton den man die haar een blijvenden vorm zou geven.

Zeer uitvoerig ging prof. Reinders na hoe na tal van perioden thans de transmutatie der elementen is gelukt en men staat aan het begin van een tijdperk van geheel nieuwe ontdekkingen, die ons de betrekking der verschillende elementen tot elkaar zullen aantoonen, wanneer niet alleen de inwerking der emanatie op koperzouten, maar ook op de andere metalen onderzocht zal zijn. Of voor den alchimist de vervulling van zijn wenschen, een goedkope bereiding van het goud uit minder edele metalen verwezenlijkt zal worden is zeer te betwijfelen. Ten eerste bedroeg de hoeveelheid lithium, die Ramsay met behulp van de zeer groote hoeveelheid van 160 mgr. radium in een maand tijds verkreeg, naar schatting niet meer dan 0,00017 milligram. En verder was de werking der radioactieve stoffen steeds een uiteenvallen van grootere atomen in kleinere, terwijl het goud tot de allerzwaarste elementen behoort.

Het is echter geenszins onwaarschijnlijk dat weldra ook een aggregatie, een opbouw der atomen mogelijk zal zijn en dat men, de electronen gegeven als bouwstenen der atomen, er met hehulp van kathodestralen in zal slagen dezen opbouw tot stand te brengen. Dan was tevens dit gebied van onderzoek, thans alleen toegankelijk voor de enkele weinige bezitters van radium, publiek terrein geworden open voor een veel bredere schaar van onderzoekers.

Vervolgens ging prof. Reinders over tot de behandeling van het tweede deel zijner rede. Over het wezen der affiniteit hebben meest verschillende opvattingen geheerscht.

In den breede besprak prof. Reinders de verschillende theorieën van Newton, Buffon, Bergmann, Davy, Berzelius e.a. Toen de groote woede waarmee men zich na het bekend worden der atoomtheorie had toegelegd op het ontdekken van nieuwe elementen en verbindingen wat bekoeld was, vond men tegen het midden der vorige eeuw weer rust om zich te wijden aan de vraag naar de wijze waarop een chemische omzetting tot stand komt.

Na onderzoekingen van Debray, Gay-Lussac, Rose en Bunsen kwam men tot de wet van Guldberg en Waage. Deze was in zekeren zin een uitbreiding van de wet van Wilhelmy waarop later Van 't Hoff voortbouwde en de algemeene theorie van de chemische dynamica gaf. Zoo waren de temperatuur, de druk, de aard en de hoeveelheid der stoffen de factoren geworden waarvan de affiniteit afhankelijk is. De bepaling van haarzelf liet nog op zich wachten.

Prof. Reinders gaf nu een overzicht van de volgende onderzoekingen van Thomson, Ostwald, Arrhenius, Gulberg, Waage, Berthelot, Favre, Silbermann e.a., om te komen tot het tegenwoordig standpunt.

Met de gebruikelijke beleefdheden werd de rede besloten.

Errata.

Tot onzen spijt kwamen er eenige zinstorende drukfouten in 't vorige weekblad voor.

Op Bladz. 141 regel 14 van onderen staat „leider”, lees „lector”; regel 9 v.o. „niet”, lees „met”; regel 4 v.o. „der”, lees „den”; Blz. 142 regel 5 van boven moet tusschen „van” en „achter” „ellende” staan; regel 9 v.o. inplaats van „zwaaide”, „zwaaien zal” regel 7 v.o. inplaats van „beticht”, „bezielt”; 2e kolom regel 2 v.b. inplaats van „wat”, „vat”; regel 6 v.b. inplaats van „de”, „ze”.

Werkloosheid.

Ondergeteekenden wekken de Delftsche Studenten op, naar hun vermogen de gevolgen der werkloosheid hier ter stede, die dezen winter bijzonder grooten omvang heeft aangenomen, te helpen bestrijden.

Voor dat doel bestemde gelden kan men doen toekomen aan het comité, dat zich op verzoek van B. en W. uit de burgerij heeft samengesteld, en aan diegenen der ondergeteekenden, wier adres is vermeld.

Het comité bestaat uit de heeren: G. KNUTTTEL, voorz., C. C. SCHILDT, secr.-penningm., Anna Paulinalaan 20, B.

J. RADEMAKER, J. SCHARLOO, G. VAN HETEREN, als voorz.
R. K. Volksbond en C. KRUIT, als bestuurslid Patrimonium.

De ingekomen gelden zullen in het S. W. worden ver-
antwoord.

Mej. J. V. BLANKENBERG, Choorstraat 26.
C. BOEKE.
L. J. VAN DUNNE.
C. E. DUTILH JR.
E. FLESSEMAN JR.
M. J. GRANPRÉ MOLIERE.
A. E. M. J. HANLO.
H. T. KARSTEN, Laan van Overvest 144.
H. A. W. KLINKHAMER.
F. J. KUBATZ, Hugoplein 35c.
H. MACLAINE PONT.
Mej. A. G. VAN MANEN.
J. A. SCHOUTEN.
H. SEYDENZAAL, Havenstraat 8.
C. M. SIMONSZ, Oude Delft 83.
J. H. TELDERS.
F. A. VENING MEINESZ.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

D. S. C

Na installatie heeft de Feestcommissie zich als volgt
geconstitueerd:

W. H. van Leeuwen,	President.
F. A. Vening Meinesz,	Secretaris.
H. A. A. Collot d'Escury,	Thesaurier.
G. A. van den Bergh,	Archivaris.
R. A. D. Cort van der Linden,	Vice-President.
J. B. A. Kessler,	Vice-Secretaris.
C. S. Vlieland Heijn,	Commissarissen.
W. J. H. van Limburg Stirum,	
M. B. W. des Tombe,	

Namens de Feestcommissie,
J. B. A. Kessler,
Vice-Secretaris.

Voor belanghebbenden volge hier de mededeeling, dat
er in 't volgende weekblad een uitvoerige beschrijving van
het tournooi zal worden gegeven.

DELFTSCHE STUDENTEN SCHAAKCLUB.

De Amsterdamsche Studentenver. P. H. I. L. I. D. O. R.
heeft het schaakgezelschap D. S. S. een uitdaging doen
toekomen, die door Delft werd aangenomen. De wedstrijd
zal denklijk plaats hebben 29 Februari te Amsterdam op
de societeit N. I. A. Zij die mee wenschen te spelen wor-
den verzocht zich bij het Bestuur op te geven, hetwelk de
volgorde der borden zal bepalen. Tevens worden de enkele
goede schaakspelers, die nog niet tot deze vereeniging toe-
traden gevraagd zich alsnog als lid op te geven op dat
Delft een goed tiental in 't veld kan brengen.

De Secretaris,
F. J. KUBATZ.

SNJEUNTOJOUNSELSKIP „FRISIA”.

Takomme snjeun gearkomste by YPE KALT, Âlde Delft 24.

—o—

WINTER-CONFERENTIE N. C. S. V.

De „Nederlandsche Christen-Studenten-Vereeniging” hoopt
12 en 13 Februari a. s. hare jaarlijksche Winterconferentie
te Delft te houden, in de zaal der Loge, Choorstraat 16a.

Het programma voor de Openbare Vergadering
op Woensdag 12 Februari, ten 8 ure, en waartoe alle
studeerenden aan de T. H. bij dezen uitgenoodigd worden, is:

„Wat wij willen”, door H. van Dijk uit Groningen.
„Conferentie te Liverpool”, door A. R. de Jong uit Utrecht.
„Persoonlijk gebedsleven”, door A. A. L. Rutgers uit A'dam.

Het bestuur der D. C. S. V. (Afd. N. C. S. V.),

J. W. Thierry, Voorzitter.

W. Royer, Secretaris,

Binnenwatersloot 27.

A. Noordijk.

—o—

Het bestuur der R. K. Studentenvereeniging heeft zich
aldus samengesteld:

L. B. ten Horn,	Voorzitter.
P. W. Rietjens,	1e Secretaris.
H. A. Kraetzer,	Penningmeester.
S. L. van der Kolk,	2e Secretaris.
L. van Ewijk,	Bibliothecaris.

AGENDA.

DEN HAAG.

Vrijdag 7 Febr. Gebouw v. K. en W. Italiaansche Opera:
„Il Trovatore”; 8 uur.

Dierentuin. Residentie-Tooneelgezelschap: „De Verschop-
peling”; 8 uur.

Ned. Tooneel: „Inkwartiering”; 8 uur.

Zaterdag 8 Febr. Fransche Opera: „Le petit Faust”; 8 u.

Zondag 9 Febr. Geb. v. K. en W. Haarlemsch Tooneel:
„De koopman van Venetië”; 8 uur.

Maandag 10 Febr. Gebouw v. K. en W.: Gezelschap Van
Eysden: „Jeannine”; 8 uur.

Dinsdag 11 Febr. Geb. voor K. en W.: „Op hoop van
Zegen”, van Chr. Grelinger; 7½ uur.

Dierentuin. Wiener Operettenensemble: „Wiener Blut”;
8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 7 Febr. Tivoli-Schouwburg. Vereen. Rotterd. Tooneel-
listen: „Marie Antoinette”; 8 uur.

Groote Schouwburg. Rotterd. Tooneelgez.: „Jeannine”;
8 uur.

Zondag 9 Febr. Holl. Schouwburg. Nederlandsch Tooneel:
„Hofgunst”; 8 uur.

Maandag 10 Febr. Gr. Schouwburg. Orig. Wiener Operette:
Eerste opvoering van „Wiener Blut”; 8 uur.

Donderdag 13 Febr. Groote Schouwburg: Opvoering van
„Salome”; 8 uur.